

С183 Конвенција за заштита на мајчинство, 2000

Генералната Конференција на Меѓународната Организација на Трудот,

која беше одржана во Женева од страна на Управниот Одбор на Меѓународната канцеларија на трудот се состана на своето 88 Заседание на 30 мај 2000 година, и

забележувајќи ја потребата за ревизија на Конвенцијата за заштита на мајчинство (Ревидирана), 1952, и Препораката за заштита на мајчинство, 1952, со цел понатамошно подобрување на еднаквоста на жените на работното место и здравјето и безбедноста на мајката и детето, и со цел да се прифати различноста на економскиот и социјален развиток на членките, како и разновидноста на претпријатијата, и развојот на заштита на мајчинството во националниот закон и практика, и

забележувајќи ги одредбите од Универзалната декларација за човекови права (1948), Конвенцијата на Обединетите нации за елиминација на сите форми на дискриминација на жените (1979), Конвенцијата на Обединетите нации за правата на децата (1989), Пекиншката декларацијата и Платформата за акција (1995), Декларацијата за еднаквост на третман и можност за жените на Меѓународната организација на труд (1975), Декларацијата за фундаментални принципи и права на работа и нејзиното продолжение, (1998), како и Конвенциите и Препораките на Меѓународната организација на труд наменети за обезбедување еднаквост на можности и третман на мажите и жените работници, особено Конвенцијата за Работници со семејни одговорности, 1981, и

земајќи ги предвид околностите на жените работнички и потребата за обезбедување на заштита во однос на бременоста, кои се заеднички одговорности на владата и општеството, и

решавајќи да усвојат одредени предлози во врска со ревизијата на Конвенцијата за заштита на мајчинство (Ревидирана), 1952, и Препораката, 1952, а кои се четврта точка на Дневен ред на ова Заседание, и

и одлучувајќи дека овие предлози ќе добијат облик на Меѓународна Конвенција; на петнаесеттиот ден од јуни во 2000 година,

ја усвоиле следната Конвенција која може да се нарече Конвенција за заштита на мајчинство, 2000

ОПСЕГ

Член 1

За целите на оваа Конвенција, терминот *жена* се однесува на било кое женско лице без исклучок и дискриминација, а терминот *дете* се однесува на секое дете без исклучок и дискриминација.

Член 2

1. Оваа Конвенција се однесува на сите вработени жени, вклучувајќи ги и оние во атипични форми на зависна работа.

2. Сепак, секоја Членка која ја ратификува оваа Конвенција може, по консултација со репрезентативните организации на работодавачи и работници, да исклучи ,целосно или делумно, ограничени категории на работници од опсегот на Конвенцијата, кога нивната примена би се предизвикала посебни проблеми од суштински карактер.

3. Секоја Членка која се користи со можноста дадена во претходниот став, во својот прв извештај за примената на Конвенцијата во согласност со Член 22 од Уставот на Меѓународната организација на трудот, ќе наведе листа на категориите на работници кои се исклучени на овој начин како и причините за нивното исклучување . Во своите наредни извештаи, членките ќе ги опишуваат мерките преземени со цел постепено проширување на одредбите на Конвенцијата за овие категории.

ЗАШТИТА НА ЗДРАВЈЕТО

Член 3

Секоја членка, по консултација со репрезентативните организации на работодавачите и работниците, донесува соодветни мерки за да се осигура дека бремените жени или жените-доилки не се обврзани да вршат работа која од надлежниот орган е одредена како штетна за здравјето на мајката или на детето, или каде што е проценето дека постои значителен ризик за здравјето на мајката или на детето.

ПОРОДИЛНО ОТСУСТВО

Член 4

1. Со донесувањето на лекарско уверение или други соодветни сертификати, во зависност од тоа како што е определено со националниот закон и практика, со почетокот од датумот на

породување, жената на кого се однесува оваа Конвенција ќе има право на период на породилното отсуство, на не помалку од 14 недели.

2. Должината на периодот на отсуство наведен погоре ќе биде специфициран од страна на секоја Членка во декларацијата придружна на ратификацијата на оваа Конвенција.

3. Секоја Членка потоа може да испрати друга декларација за продолжување на периодот на породилното отсуство до Генералниот директор на Меѓународниот Канцеларија на Труд.

4. Со должно внимание на заштитата на здравјето на мајката и на детето, породилното отсуство треба да вклучува период на задолжително отсуство во траење од шест недели по породувањето, освен ако не е поинаку договорено на национално ниво од страна на Владата и репрезентативните организации на организации на работодавачите и работници.

5. Пренаталниот дел од породилното отсуство се продолжува за било кој период што истекува помеѓу претпоставениот и вистинскиот датум на раѓање, без никакво намалување на задолжителниот дел од постнаталното отсуство.

ОТСУСТВО ВО СЛУЧАЈ НА БОЛЕСТ ИЛИ КОМПЛИКАЦИИ

Член 5

Со донесувањето на лекарско уверение, отсуството во случај на болест, компликации или ризик од компликации кои произлегуваат од бременоста или раѓањето, ќе биде обезбедено пред или после периодот на породилно отсуство. Природата и максималното времетраење на таквите отсуства може да биде одредено во согласност со националното право и практика.

НАДОМЕСТОЦИ

Член 6

1. Парични надоместоци се обезбедуваат во согласност со националните закони и прописи или на било кој друг начин којшто е во согласност со националната практика, на жени кои се на отсуство од работа наведено во членовите 4 или 5.

2. Парични надоместоци ќе бидат на ниво кое е доволно за жената да може да се одржува себеси и нејзиното дете во пристојни услови на здравје и со соодветен стандард на живеење.

3. Онаку каде што, според националниот закон или практика, паричните надоместоци платени

за отсуството наведено во Член 4 се базирани на претходните заработувачки, износот на ваквите надоместоци нема да биде помалку од две-третини од претходните заработувачки на жената или заработувачките кои се земени предвид за пресметка на надоместокот.

4. Онаму каде што, според националниот закон или практика, се користат други методи за да се одреди висината на паричниот надомест кој се плаќа за отсуството наведено во Член 4, износот на ваквите надоместоци треба да е споредлив со просечниот износ што резултира од примената на претходниот став.

5. Секоја Членка ќе се осигура дека условите за добивање на парични надоместоци можат да бидат исполнети од страна на големо мнозинство на жени за кои важи оваа Конвенција.

6. Кога жената не ги исполнува условите за добивање на паричен надомест според националните закони и прописи или на кој било друг начин во согласност со националната практика, таа ќе има право на соодветен надомест од фондовите за социјална помош, во зависност од проверката на материјалната состојба која е потребна за давање на таква помош.

7. Медицински надоместоци ќе бидат обезбедени за жената и нејзиното дете во согласност со националните закони и прописи или на кој било друг начин во согласност со националната практика. Медицинските надоместоци вклучуваат нега за време на пренаталниот период, раѓањето и постнаталниот период, како и хоспитализација кога е потребно.

8. Со цел да се заштити позицијата на жените во пазарот на труд, надоместоците за отсуството наведени во членовите 4 и 5, се обезбедуваат преку задолжително социјално осигурување или јавни фондови, или на начин утврден со националниот закон и практика. Работодавачот нема да биде индивидуално одговорен за директните расходи за било кој таков паричен надомест на жената вработена од негова/нејзина страна без одреден специфичен договор, освен кога:

(а) е така предвидено со националниот закон или практика во една членката пред датумот на усвојување на оваа Конвенција на Меѓународната конференција за труд; или

(б) последователно е така усогласено на национално ниво од страна на Владата и репрезентативните организации на работодавачите и работниците.

Член 7

1. Една Членка чија економија и систем за социјална заштита се недоволно развиени, се смета дека е во согласност со член 6, став 3 и 4, доколку парични надоместоци се обезбедуваат по стапка не помала од стапката која се плаќа за болест или привремена спреченост, во

согласност со националните закони и прописи.

2. Една Членка која ја користи можноста дадена во претходниот став, во својот прв извештај за примената на оваа Конвенција во согласност со член 22 од Уставот на Меѓународната организација на трудот, ќе ги објасни причините за таквата примена, и ќе укаже на стапката по која се даваат парични надоместоци. Во своите наредни извештаи, Членките ќе ги опишуваат мерките преземени со цел постепено зголемување на стапката на надомест.

ЗАШТИТА ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ И НЕДИСКРИМИНАЦИЈА

Член 8

1. Ќе биде противзаконски доколку работодавачот го прекине работниот однос на жената за време на нејзината бременост или породилно отсуство, наведени во членовите 4 или 5, или во текот на периодот по нејзиното враќање на работа пропишано со националните закони или прописи, освен врз основа на причини кои не се поврзани со бременоста, раѓањето на детето и последиците од тоа или негувањето. Товарот за докажување дека причините за разрешување не се поврзани со бременоста, раѓањето на детето и последиците од тоа или негувањето, ќе му припадне на работодавачот.

2. На жените им се гарантира правото, после нивното породилно отсуство, да се вратат на истата позиција или еквивалентна позиција платена по иста стапка.

Член 9

1. Секоја Членка усвојува соодветни мерки за да се осигура дека мајчинството не претставуваат извор на дискриминација при вработување, вклучувајќи - без оглед на член 2, став 1 - пристап до вработување.

2. Мерките наведени во претходниот став вклучуваат забрана за барање тест за бременост или уверение за таков тест, кога една жена бара да се вработи, освен онаму каде што е потребно според националните закони или прописи во поглед на работата, а тоа е :

(а) кога е забрането или ограничено за бремени жени или жени доилки според националните закони или регулативи; или

(б) кога постои познат и значителен ризик за здравјето на жената и детето.

МАЈКИ - ДОИЛКИ

Член 10

1. На секоја жена треба да и биде овозможено правото на една или повеќе дневни паузи или намалување на дневните часови на работа за доење на нејзиното дете.

2. Периодот во кој се дозволени паузите за доење или намалувањето на дневните часови на работа, нивниот број, времетраењето на паузите за доење и постапките за намалување на дневните часови на работа, се утврдуваат со националниот закон и практика. Овие прекини или намалувања на дневните часови на работа ќе се сметаат како работно време и ќе бидат платени соодветно.

ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД

Член 11

Секоја Членка периодично ќе ја испитува, во консултација со репрезентативните организации на работодавачи и работници, соодветноста за продолжување на периодот на отсуство наведен во член 4 или за зголемување на износот или стапката на парични надоместоци наведени во член 6.

СПРОВЕДУВАЊЕ

Член 12

Оваа Конвенција ќе се спроведува преку законите или прописите, освен доколку спроведување се изведува преку колективните договори, арбитражни одлуки, судски одлуки, или преку било кој друг начин во согласност со националната практика.

ДЕЛ V. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 13

Оваа Конвенција ја ревидира Конвенцијата за Заштита на мајчинство (Ревидирана), 1952.

Член 14

Официјалните ратификации на оваа Конвенција за регистрација ќе бидат доставени до Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на труд.

Член 15

1. Оваа Конвенција е обврзувачка за оние членки на Меѓународната организација на трудот, чиешто ратификации се регистрирани од страна на Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот.
2. Оваа Конвенција влегува во сила 12 месеци по датумот на регистрирање на ратификациите на две членки од страна на Генералниот директор.
3. Потоа, Конвенцијата влегува во сила за сите членки, 12 месеци од датумот на регистрирање на нивните ратификации

Член 16

1. Членката што ќе ја ратификува оваа Конвенција може да ја откаже истата по истекот на десет години од датумот на којшто Конвенцијата за прв пат влегла во сила, со акт доставен до Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот заради регистрација. Ова откажување нема да има ефект пред истекот на една година од датумот на којшто истото е регистрирано.
2. Секоја членка што ја ратификувала оваа Конвенција и којашто, во временски период од една година по истекот на периодот од десет години наведен во претходниот став, а не го искористи правото за откажување дадено со овој член, ќе биде обврзана за дополнителен период од десет години и потоа може да се откаже од оваа Конвенција по истекот на секој период од десет години, во согласност со условите предвидени со овој член.

Член 17

1. Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот ги известува сите земји-членки на Меѓународната организација на трудот за регистрацијата на сите ратификации и откажувања, коишто му се доставени од страна на членките на Организацијата.
2. При известувањето на членките на Организацијата за регистрацијата на втората ратификација, Генералниот директор ќе им обрне внимание на земјите-членки на Организацијата за датумот на којшто Конвенцијата ќе влезе во сила.

Член 18

Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот ги доставува до Генералниот секретар на Обединетите нации за регистрација, согласно членот 102 од Повелбата на

Обединетите нации, целосните податоци за сите ратификации и акти на откажување, регистрирани од него, согласно со одредбите од претходните членови.

Член 19

Кога тоа ќе го смета за неопходно, Управниот орган на Меѓународната канцеларија трудот, ќе поднесе извештај до Генералната конференција за примената на оваа Конвенција и ќе ја испита потребата за ставање на прашањето за нејзина целосна или делумна ревизија, на дневен ред на Конференцијата.

Член 20

1. Доколку Конференцијата усвои нова конвенција која делумно или целосно ја ревидира оваа конвенција, тогаш, освен ако со новата конвенција не се предвидува поинаку:

(а) ратификацијата на новата ревидирана Конвенција од членка ќе значи *ipso jure* откажување од оваа Конвенција, без разлика на одредбите од член 16, ако и кога новата ревидирана конвенција ќе влезе во сила;

(б) од датумот кога новата ревидирана конвенција ќе влезе во сила, оваа Конвенција престанува да биде отворена за ратификација од страна на членките.

2. Оваа Конвенција во секој случај останува во сила во нејзината постоечка форма и содржина за оние членки коишто ја ратификувале, а не ја ратификувале ревидираната конвенција.

Член 21

Англиската и француската верзија на текстот на оваа Конвенција се подеднакво важечки.